

این

نشست با هدف بررسی علمی وضعیت موجود تربیت بدنی و رفتار حرکتی کودکان مراکز پیش دبستانی و با حضور جمعی از کارشناسان و مربیان مراکز پیش از دبستان در صدد است به سؤال‌هایی که در این زمینه وجود دارد، پاسخی روشن، منطقی و علمی بدهد.

همان‌طور که می‌دانید دوران کودکی از حساس‌ترین دوره‌ها در زندگی انسان است. تحقیقات نشان می‌دهد رفتارهای مختلف و از جمله رفتارهای حرکتی در این دوره خیلی سریع رشد می‌کنند و متحول می‌شوند. سرعت زیاد رشد و تحول در این دوره ما را متوجه این نکته می‌سازد که در این دوره باید به چه مسائلی توجه بنیادی داشته باشیم و از چه مسائلی غافل نشویم. مسائلی که می‌توانند آسیب‌زا باشند و غفلت از آن‌ها ضرر و زیان‌های جبران‌ناپذیری خواهد داشت. بنابراین ضروری است که به این دوره حساس که سرعت رشد کودکان زیاد است، توجه جدی شود.

واقعیت این است که در دوران رشد و تحول سریع کودکان، عوامل مختلفی دخالت دارند. حرکات بدنی بچه‌ها نیز به همین گونه

اشاره

بررسی حرکات

و تمرین‌های بدنی در مراکز

پیش دبستانی، با حضور استاد دانشگاه و سردبیر

مجله رشد آموزش پیش دبستانی، دکتر فرخنده مفیدی

و عضو شورای برنامه‌ریزی مجله مهندس مرتضی طاهری و با

حضور دکتر افسانه سانه، عضو هیئت علمی دانشگاه شهید رجایی،

دکتر زهرا سلمان، عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبایی، بتول

سبزه، کارشناس ارشد آموزش پیش از دبستان و دو تن از مربیان فعال

مراکز پیش دبستانی به نام آزاده موسوی و نسرین قلمی طی میزگردی به

بحث گذاشته شد. مقدمه عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبایی، دکتر

مفیدی آن قدر روشن‌نگر و هدفمند بود که آن را ورودی نشست قرار

می‌دهیم تا مخاطب گرامی با این مقدمه به متن میزگرد وارد شود.

سریه محمدنژاد

اصغر ندیری

امنیت بدنی کودک در سایه حرکت صحیح

نشستی درباره حرکات و تمرین‌های بدنی در مراکز پیش دبستانی با حضور سردبیر مجله و کارشناسان پیش دبستانی

خانواده‌ها

چه‌طور؟ آیا در زمینه

امنیت حرکتی برای بچه‌ها اقدامی خاص

کرده‌ایم؟ آیا فضای مناسبی داریم؟ چه عواملی از نظر شما

دخالت دارند؟ شما که با بچه‌ها کار کرده‌اید، با چه مسائل و مشکلاتی

از نظر حرکتی روبه‌رو هستید؟ این‌ها و تعدادی مسئله دیگر ما را بر آن داشت

تا این نشست را برگزار کنیم. اجازه می‌خواهم که اولین سؤال را مطرح کنم. سؤال

این است که اصولاً چه هدف‌هایی برای رشد حرکتی بچه‌ها در مراکز پیش از دبستان داریم؟

چقدر هدف‌ها با کتاب راهنما مطابقت دارد و چه مسائل و مشکلاتی سر راهمان هست؟ انتظار

شما چیست؟ چه تغییراتی می‌توانیم بدهیم؟

مهندس مرتضی طاهری: با تشکر از سرکار خانم مفیدی برای طرح چنین مباحث با اهمیتی که مبنای کار و فعالیت در مراکز پیش دبستانی است، عرض می‌شود که در اساس نامه پیش دبستانی که در سال ۱۳۸۲ در شورای عالی آموزش و پرورش تصویب شد، اولین هدف ذکر شده، به این نکته اشاره دارد که اهداف کلی دوره پیش دبستانی عبارت است از پرورش قابلیت‌های جسمانی و ذهنی. اول جسمانی ذکر شده است، چون جنبه ملموس کودک چه برای خودش و چه برای بزرگ‌ترها کالبد و جسم است. در راهنمای برنامه که بر پایه این اساس نامه تنظیم شده و در سال ۸۷ در شورای آموزش و پرورش به تصویب رسید، دوباره هدف اول پرورش مهارت‌های جسمی و حرکتی است و بعد در دو مقوله توسعه توانایی جسمی و حرکتی و تقویت و هماهنگی توانایی جسمی است. در کنار این‌ها، در مباحث دینی هم تأکید زیادی شده است. از حضرت رسول اکرم (ص) و سایر ائمه معصومین علیهم‌السلام نقل شده است: «کودکان تا ۷ سالگی سید و آقا و سرورند» و در اختیار خودشانند و به جهاتی خیلی قابلیت پذیرش ندارند و باید مقداری آزادشان گذاشت. در جایی دیگر روایت داریم که بگذارید بچه‌ها ۷ سال بازی کنند و بگردند. تمایل و گرایش به بازی و تحرک امری خدادادی است. این‌ها آموزشی نیست. این جزء ذاتش است یعنی اگر کودک را از بازی و تحرک باز داریم، غیرطبیعی عمل کرده‌ایم. اما در خصوص وضع موجود، کم و بیش اطلاع دارید که مدارس به تناسب امکانات و ظرفیتی که دارند کار می‌کنند. بارها اشاره کرده‌ام گاهی آدم به دوران کودکی خودش برمی‌گردد، مثلاً ما سال ۱۳۳۵ کودکی در ایران بی‌نامی می‌رفتیم وقتی ۴ و ۵ سال داشتیم. یک حیاط و یک حوض کوچک داشت که، این دید کودکی که آدم در کودکی همه چیز را بزرگ می‌بیند، آن را استخر بزرگی می‌دیدیم، در حالی که یک حوض کوچک بیشتر نبود. چند وقت پیش که به آن جا سر زدم، دیدم حوضی ۲/۵ در ۲/۵ متر است. این امکان آن موقع بوده است. اما حالا که نگاه می‌کنیم و به استان‌ها می‌رویم، می‌پرسیم آیا کودکان مستقل دارید؟ می‌گویند ۲ یا ۳ تا بیشتر نداریم. غالباً به صورت ضمیمه مدارس ابتدایی است. شما با فضاهای فعلی آموزشی یعنی دبستان‌ها آشنایی دارید. یک فضای محدود و کوچک تعدادی کلاس در چند طبقه است که در واقع بچه‌ها قدرت مانور و تحرک ندارند. خود شما هم بارها دیده‌اید. زمانی که ما در امور پرورشی بودیم و تربیت‌بدنی هم در حوزه ما بود، به این دلیل غصه می‌خوردیم و تلاش می‌کردیم بچه‌ها ساعتی بیرون بروند، یعنی اصلاً فضایی وجود نداشت یا در کنار مدرسه یک سالن ورزشی بود. بنابراین وضع موجود، وضع مطلوبی نیست. در اسلام شهر دیدم بعضی ساختمان‌های مراکز پیش دبستانی

است. شما که متخصص

هستید و با کودکان کار می‌کنید، می‌دانید که حرکات ماهیچه‌ای ظریف و نرم و حرکات ماهیچه‌ای درشت و بزرگ چه نقشی دارند و طبیعتاً شکل‌گیری این حرکات و اولویت شکل‌گیری آن‌ها چه نقشی در رشد کلی و آتی کودکان دارد. **ماریا مونته‌سوری**، مربی ایتالیایی نگاهش این گونه بود که اگر ما به بچه‌ها حرکات ریزی مثل دکمه بستن را یاد می‌دهیم، این باعث خواهد شد که کودک در آینده مداد را بهتر در دست بگیرد و اگر دم و بازدم در فعالیت‌های بدنی به آن‌ها آموزش می‌دهیم، در واقع روی رشد گفتار آنان تأثیر دارد. عوامل مختلفی مثل تغذیه، تمرین، محیط و فضا در رشد حرکات دخالت دارند. تمرین‌هایی که برای بچه‌ها داریم و تشویق‌هایی که می‌توان برای آن‌ها در نظر گرفت، از ابتدایی‌ترین عواملی است که در رشد دخالت دارند. ولی از نظر فنی هم عواملی می‌تواند دخالت داشته باشد. و اثرات همه این‌ها به صورت تحقیقی شناخته شده است. در دوره پیش از دبستان، درباره کتاب راهنما مطالعات فراوانی شده است و دوستان مطلع درباره آن صحبت خواهند کرد. نگاه من به عنوان کسی که کودکان را دوست دارد و رشته‌اش همین است و مراکز و مربیان پیش از دبستان را می‌شناسد، این است که مربیان ما هم سعی و تلاش کنند و موانع و آفات این فعالیت‌ها را کاهش دهند.

به همین جهت امروز از چند جنبه به مسئله حرکات بدنی کودکان می‌پردازیم. یکی این که در کنار بحث موجود بینیم چه هدف‌هایی در این زمینه داریم و چقدر تحقق پیدا کرده‌اند؟ این هدف‌ها در چه محیطی و با استفاده از چه وسائلی انجام می‌شوند؟ مراکز پیش از دبستان‌ها با چه مسائل و مشکلاتی در رابطه با رشد حرکتی روبه‌رو هستند؟

تازه تأسیس بودند و فضاهای بزرگی وجود داشت. بالاخره یک جایی هست که بچه‌ها بدون و چرخشی و گردشی داشته باشند. ولی در کل می‌شود گفت: حدود ۸۰ درصد مراکز پیش دبستانی که در مدارس هستند، فضای مناسب برای تحرک و ورزش جسمانی ندارند. لذا من توصیه‌ام این است که ما باید با وضع موجود کار کنیم. نمی‌توانیم خیلی آرمانی صحبت کنیم. باید براساس وضع موجود ببینیم که چه کار کنیم که بعد بهداشت جسمانی بچه‌ها را هم در نظر بگیریم و از برخی بیماری‌ها و نارسایی‌های جسمی در موقع نشستن، برخاستن، دویدن و... جلوگیری کنیم. با یکی از کارشناسان که صحبت می‌کردم می‌گفتند چند سال پیش کتاب‌های ورزش دبستانی بیشترش منحصر به این چیزها بود که بچه‌ها چه جوری بخوابند، چه جوری بنشینند، چه جوری بایستند و چه جوری راه بروند.

دکتر مفیدی: من تشکر می‌کنم از نکات مهمی که آقای طاهری اشاره کردند. کمبود فضا در تحقق هدف‌ها البته مشکل ایجاد می‌کند و از طرفی مربیان هم بچه‌ها را زیاد به فضای باز و بیرون از اتاق هانمی‌برند. ما در رشد حرکات، تنها به فضای بسته نیاز نداریم، به فضای بیرونی هم نیاز داریم. خیلی از حرکات درشت در آن جا شکل می‌گیرد. اصولاً وسایلی هم هست که به تقویت ماهیچه‌های بزرگ کمک می‌کند. یعنی ما در برنامه‌ریزی برای تربیت بدنی کودکان دچار مشکل هستیم که اگر مربیان بدانند بهتر است. نظر خانم دکتر سنا را هم می‌شنویم.

دکتر سنا: معمولاً در دفتر تألیف وقتی برنامه‌درسی نوشته می‌شود، بعد از مدتی اجرای آزمایشی یک ارزشیابی انجام می‌شود. در سال ۱۳۸۲، این برنامه تهیه شده و الآن سال ۹۰ هستیم پس باید یک ارزشیابی از آن صورت بگیرد.

مهندس طاهری:

تصویب اساس‌نامه در سال ۱۳۸۲ بوده و تصویب راهنما در سال ۱۳۸۷ و هنوز ارزشیابی روی آن صورت نگرفته است.

دکتر مفیدی:

البته

دکتر مفیدی: ما را مונته سوری معتقد است وقتی به کودکان حرکات ریزی مثل دکمه بستن و یا عملی مثل دم و بازدم را آموزش می‌دهیم، این باعث خواهد شد که آن‌ها بعداً مداد را بهتر در دست بگیرند و گفتار آنان بهتر رشد کند

نقد و بررسی روی آن انجام شده است. در واقع در جلساتی که با جناب آقای دکتر محمدیان، ریاست سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، داشتیم نقد و بررسی صورت گرفت. نگاه ما هم این بود که باید نظرسنجی صورت گیرد و به نظرها توجه شود.

از نظر من مهم این است که کارهایی در خصوص این برنامه در حال انجام شدن است و مسئله را کد نیست. در واقع، دوستانی که در این مجموعه هستند و نسبت به آن‌ها شناخت پیدا کرده‌ایم در حد توانشان کار می‌کنند و آگاهی و دانش خود را زیاد می‌کنند. ما نیز کوشش می‌کنیم که مجله به سمتی پیش رود که اطلاعات مربیان زیاد شود. ما پیشنهاد کرده‌ایم که درباره‌ی بسیاری از زمینه‌ها نشست بگذاریم یا مقاله تهیه کنیم تا جامعه از وضعیت برنامه پیش از دبستان و مشکلات آن مطلع شود. به خصوص در مورد وضعیت موجود که تا چه حد می‌تواند ما را به هدف‌هایمان نزدیک کند. بنابراین کتاب راهنما هنوز هم جای ارزیابی دارد.

نسرین قلمی: چند موضوعی که خانم دکتر مفیدی فرمودند دقیقاً مطالبی است که ما در مدرسه با آن برخورد داریم. یعنی کمبود فضا و برنامه‌ریزی دقیق. شاید همه‌ی مربیان طبق برنامه‌ریزی کار نمی‌کنند چون معیار درستی ندارند. از نظر بهداشت و ایمنی هم مشکل داریم، فضا نیست و گاه هوا مساعد نیست که بچه‌ها را به حیاط ببریم یا کلاس‌مان آن قدر جا ندارد که بتوانیم از فضای کلاس استفاده کنیم. ولی در نهایت تمامی مربیان با ترفندهای خود و روش‌هایی که بلد هستند، سعی می‌کنند به این مهم برسند.

دکتر مفیدی: از خانم موسوی سؤال کنیم... وقتی بچه‌ها اولین بار به مراکز می‌آیند، شما از کجا شروع می‌کنید و چه برنامه‌هایی از ابتدا دارید و قرار است که به کجا برسید؟

آزاده موسوی: با توجه به این که آموزش‌هایی را دیده‌ایم و در خصوص سال‌های کودکی با ما صحبت شده که ویژگی کودکان ۴ تا ۵ سال چگونه هست. ما به‌طور کامل فعالیت‌های بچه‌ها را در این سنین می‌شناسیم، ولی همچنان اطلاعاتمان برای بچه‌های پیش دبستانی خیلی کم است، معمولاً آن‌ها را با کلاس اولی‌ها اشتباه می‌گیرند و فعالیت‌هایی که به بچه‌ها می‌دهند و توقعاتی که دارند در حد کودک کلاس اول است. در صورتی که پیش دبستانی‌ها به آزادی بیشتری نیاز دارند، چون در این سن خلاقیت و جنب و جوش آن‌ها خیلی زیاد است. اما به‌خاطر این که جمعیت کلاس‌ها زیاد و فضا کم است بیشتر بازی‌هایی که به بچه‌ها ارائه می‌دهند تحرک و شادی آن‌ها را بر نمی‌انگیزد.

ما اول بچه‌ها را براساس تفاوت‌های فردی شناسایی می‌کنیم. من داخل کلاس بچه‌ها را گروه‌بندی می‌کنم و براساس توانایی‌هایشان، بچه‌هایی را که قوی‌ترند، در گروه‌ها پخش می‌کنم.

دکتر مفیدی: خوب، به نظر می‌رسد مشابهت فکری

در خصوص فضا و کمبود فضای بیرون و کارهایی که صورت می‌گیرد، وجود دارد.

رشد بحث اینجاست که وقتی می‌گوییم کمبود داریم، قرار است برای بچه‌ها چه کاری انجام دهیم؟

دکتر سنه: به نظر من، اگر قرار است که این مجله را مربیان پیش‌دبستان بخوانند، کارشناسان هر چقدر عملیاتی‌تر صحبت کنند بهتر است. من خودم را به جای معلمی می‌گذارم که اولین بار می‌خواهد برای سال اول در پیش‌دبستانی کار کند. خانم موسوی در صحبت‌هایشان فرمودند که یک پیش‌آزمون می‌گیرند و توانایی بچه‌ها را محک می‌زنند و سپس گروه‌بندی می‌کنند. پیش‌آزمون شما چگونه است و عوامل انتخاب چیست؟ خانم موسوی، خانم قلمی شما چه می‌کنید؟»

آزاده موسوی: من این کار را به دو صورت انجام می‌دهم. چون در فعالیت‌هایی که یک کودک انجام می‌دهد، هم ماهیچه‌های ظریف او تقویت می‌شود و هم ماهیچه‌های او در نشستن. حالتی که من از آن‌ها آزمون می‌گیرم در این دو تاست. چون کلی‌تر و مهم‌تر است، این کار را انجام می‌دهم. تمام فعالیت‌های ۹ گانه را همین بازی کردن تحت‌الشعاع قرار می‌دهد.

نسرین قلمی: در وهله اول من به عنوان یک مربی حرکات درشت کودک را محک می‌زنم و اگر قرار است آموزشی را شروع کنم یا اگر بخواهم گروه‌بندی کنم، اول ظاهر کودک را واری می‌کنم. آیا او می‌تواند راه برود؟ چون بعضی از بچه‌ها هستند که این قدر وابسته به والدینشان هستند، حتی توانایی راه رفتن مستقل هم ندارند کلاس‌های ما نیز اغلب یا زیر پله است یا بالای پله یا در طبقات بالاست و بچه‌ها نمی‌توانند از پله‌ها بالا بروند و برایشان استفاده از دستشویی، آب‌خوری یا حیاط راحت نیست. در نتیجه، اول همه مربیان حرکات درشت را محک می‌زنند و اگر فعالیت‌هایی دارند در قالب بازی مثل مراسم ظهرگاهی یا صبح‌گاهی، بشین و پاشو، پریدن یا زیگ‌زاگ رفتن را تقویت می‌کنند و تاز و تازهای کلاس را می‌بینم که آیا توانایی دارند مداد را در دست بگیرند و در وهله اول این بزرگ‌ترین مشکل ماست که بچه‌ها عمدتاً در نحوه گرفتن مداد، نحوه صحیح نشستن اشکال دارند و فکر می‌کنم خود همین درست نشستن و مداد گرفتن مهم‌ترین کاری است که ما می‌توانیم در پیش‌دبستانی انجام دهیم.

آزاده موسوی: ولی حتی گاهی کودکان به علت کم‌اطلاعی خانواده‌هایشان فاقد همان مهارت‌های ظریف و اولیه هستند و در مدرسه است که با آن‌ها آشنا می‌شوند؛ مثلاً همان کاپشن پوشیدن، باز و بسته کردن، گره‌زدن شال و روسری یا سر کردن کلاه که مخصوص خودشان است.

دکتر سلمان: بحث تا این‌جا بسیار جالب بود، ولی در خصوص هدف و رشد حرکتی، هدف اصلی تمام مسئولان در وهله اول آموزش به کودکان است. و همین‌طور که خانم موسوی گفتند ما حرکات ۹ گانه داریم. بیشتر آموزش‌ها از طریق حرکات ظریف به کودکان انتقال می‌یابد، البته نمی‌خواهم بگویم که آن‌ها را کنار بگذاریم بلکه لازم و ملزوم هم هستند یعنی هم حرکات درشت بدنی هم حرکات ظریف بدنی برای برنامه‌ریزی در حوزه

حرکتی باید

باشد. اما ما باید در وهله

اول یک شناخت کامل از ویژگی‌های

جسمانی، شناختی، ذهنی، عاطفی و

اجتماعی کودکان این سن داشته باشیم و اصل

تفاوت‌های فردی را نادیده نگیریم. ویژگی‌های جسمانی

و توانمندی‌های کودکان متفاوت است، چون زیربنایشان در

خانواده‌ها متفاوت است.

دکتر سنه: در سن ۵ الی ۶ سال ما می‌دانیم که در روند رشدی

بچه‌ها اگر زانوهایشان ضربدری است خود به خود خوب خواهد شد،

اما بعضی‌ها مستعد آسیب هستند و باید شناسایی شوند تا از پیشروی

مشکل ممانعت شود و وقتی می‌خواهند وارد مدرسه شوند دیگر آنجا

مشکل پیدا نکنند.

مهم‌ترین مهارت حرکتی

بنیادی، راه رفتن هم در

تحقیقات بررسی شده

است. آیا راه رفتن یک

الگوی صحیح حرکتی را به

ما نشان می‌دهند یا نه؟ این

نکته جالب توجه بود که دیدم

خیلی از بچه‌ها راه رفتن را بلد

نیستند. راه رفتن مسئله‌ای ذاتی

است، اما باید بخش‌هایی از آن، به

فرد آموزش داده شود.

در هر صورت، متأسفانه نتایج

تحقیقات انجام شده این را نشان داد

که ما در گروه ۶ ساله و سن ورود

به مدرسه، در اندام تحتانی بچه‌ها

مشکل داریم که به راحتی می‌توان تنها

با دادن اطلاعات و حرکات اصلاحی از

آن پیشگیری کرد. این که کودکان بدانند

که مهارت‌های حرکتی بنیادی چه‌گونه

است، کافی نیست. به نظر من، باید مرحله

به مرحله همه گفته بشود.

دکتر مفیدی: نگاه دوستان این است

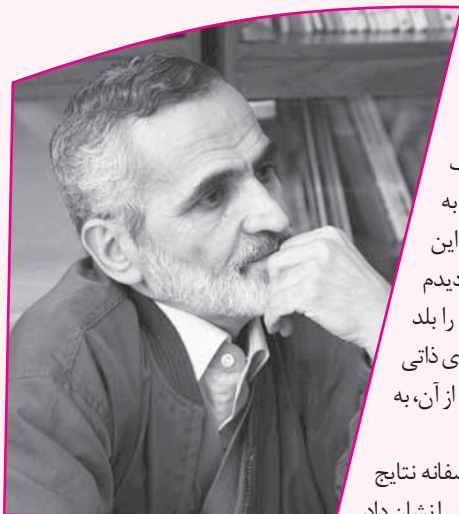
که اگر قبل از این که خودمان نسبت به

موجودی که می‌خواهد این فعالیت را انجام

دهد، آگاهی نداشته باشیم احتمال خطا زیاد

می‌شود. مثلاً آموزش را زود شروع می‌کنیم.

اگر فعالیت‌های ما صرفاً بدو بدو و فقط

مهندس مرتضی طاهری: در راهنمای برنامه که مبتنی بر اساسنامه پیش‌دبستانی تهیه شده، هدف اول پرورش مهارت‌های جسمی و حرکتی است

آموزش مقررات مراکز پیش از دبستان باشد، طبیعتاً ما را به آنجایی که می‌خواهیم نمی‌رساند. پس باید ضمن ایجاد شادی برای کودکان، به شناخت واقعی از واقعیت بدنی بچه‌ها دست پیدا کنیم و قابلیت‌های حرکتی را برای مربیان و خانواده‌ها بشناسانیم. در این صورت انتظار خانواده‌ها از کودکانشان واقعی‌تر می‌شود. کودکان طبیعتاً مشکلاتی دارند که می‌تواند در همین مراحل اولیه تصحیح شود و هر چه سن بالاتر برود، طرز نشستن، راه رفتن، خم شدن و کارهای دیگرشان تحت تأثیر قرار می‌گیرد. تحقیقات زیادی است که نشان می‌دهند ما به وضعیت نشست و برخاست کودکان خیلی دقت نمی‌کنیم. بنابراین هم خانواده‌ها و هم مربیان باید آگاه بشوند و به آن‌ها الگوها و آموزش‌هایی در این باره بدهیم. به هر حال این‌ها نکات خوبی است، شما دیدید که در مراکز پیش از دبستان، بعضی از فعالیت‌ها صورت می‌گیرد که به نظر می‌رسد، ما در این نشست بایستی برایشان خط قرمزهایی را مشخص کنیم، مثلاً خیلی از خانواده‌ها و مربیان می‌پرسند که آیا می‌توان حرکات ژیمناستیک را برای بچه‌ها بگذاریم. هم اکنون این حرکات شروع شده و مادران نیز سؤال دارند. سؤال من از شما این است که آیا این حرکات مناسبند؟ از کجا باید شروع کنیم؟ آیا خط قرمزی داریم که به خانواده‌ها بگوییم؟

درخصوص ژیمناستیک، کلاس‌های اسکیت، فوتبال و غیره هم تردیدهایی مطرح است. نظر دوستان دیگر چیست؟

بتول سبزه: من کارآموز دارم و یک روز در

هفته را با بچه‌ها در مهد می‌گذرانم. یکی از چیزهایی که کارآموزان در آن ضعف دارند، این است که بلد نیستند به بچه‌ها آموزش بدهند.

یعنی حتی همان اول ساعت که می‌خواهند کار خود را شروع کنند و موسیقی برایشان پخش می‌شود می‌گویند فقط شروع کنید به حرکت کردن. یعنی هیچ ترتیبی ندارد که برای

دکتر سلمان: در پیش دبستانی، بهترین روش یادگیری مطالب آموزشی کودکان، اجرای حرکات بدنی و بازی همراه با سرود است

کودکان سنین مختلف چه کارهایی باید صورت کرد. مثلاً برای نقاشی، برای بچه‌های ۳ ساله هم صندلی هست و هم فرش. بچه‌های سه ساله روی فرش می‌نشینند و به این دلیل فاصله‌شان با کاغذ خیلی کم می‌شود. مربیان فقط به این نکته توجه می‌کنند که کودک مداد را بتواند بگیرد و به نحوه نشستن او کاری ندارند. به نظر من، دانشجویانی که در دوره کاردانی تربیت مربی هستند، به لحاظ حرکتی واقعاً اطلاعاتشان کم است.

مشاهده فیلم‌های آموزشی می‌تواند در رفتار و حرکات بچه‌ها خیلی تأثیرگذار باشد. این که کودک براساس سی‌دی‌های آموزشی تعدادی حرکت صحیح را یاد بگیرد، مسلماً می‌تواند طرز فکرش را به آن سمت ببرد که این حرکت صحیح را انجام دهد، به جای این که از شخصیت‌های کارتون تقلید کند.

نسرین قلمی: همان‌طور که دکتر سینه هم اشاره کردند، وقتی بچه‌ها در نشستن و راه رفتن مشکل دارند، آموزش‌های بعدی زیر سؤال می‌رود. وقتی می‌بینم که دانش‌آموز هنگام راه رفتن، روی پنجه راه می‌رود، هر روز باید بگویم پاشنه، پنجه و حتی شاگردهای کلاس دوم وقتی می‌خواهند بیایند پای تخته، روی پنجه راه می‌روند و این نشان می‌دهد که به این موضوع دقت نشده است. ولی من به عنوان مربی باید به این موضوع توجه کنم و راه رفتن و نشستن بچه‌ها را اول بررسی کنم. چون وقتی کودک درست ننشیند خون به مغز او نمی‌رسد و او آموزش را فرا نمی‌گیرد. وقتی دست قلم را درست نمی‌گیرد، چه‌طور می‌خواهد درست بنویسد و در آموزش‌های نوشتن و رنگ‌آمیزی موفق باشد.

دکتر مفیدی: پیشینیان ما خیلی به حرکات بچه‌ها توجه می‌کردند مثلاً گاهی می‌گفتند چرا مثل کلاغ راه می‌روی؟ یا این که چرا این قدر پاهایت را سفت روی زمین می‌گذاری، برای چشم‌هایت ضرر دارد. یعنی تجربه آن‌ها نشان می‌داد که بچه‌هایی که حرکات خاص یا شلختگی در رفتار حرکتی‌شان هست، آخر و عاقبت خوبی ندارند. این‌ها حرف‌هایی هستند که مادر بزرگ‌ها می‌زدند. از نظر فنی هم جایگاه تجربه در دیدن حرکات بچه‌ها حرف اساسی را می‌زند. مربیان گاهی نگاه نمی‌کنند. آن‌ها باید بدانند چه چیزهایی را نگاه کنند و چشم‌شان را عادت دهند. مادران هم باید نگاه کنند. اگر ما بچه‌ها را در حین حرکت و فعالیت‌های مختلف مشاهده کنیم، به مشکلات حرکتی آن‌ها پی می‌بریم.

دکتر سینه: مردادماه بود که میزبان معلمان پایه اول سراسر کشور برای همسوسازی دروس ملی بودیم و البته با پیش دبستانی فاصله سنی زیادی ندارد. آن‌جا وقتی درباره تربیت بدنی توضیح می‌دادیم همگی بدون استثنا حرف خانم دکتر مفیدی را تأیید کردند و اعتراف کردند که ما خود الگوی درست را نمی‌دانیم. وقتی نمی‌شناسیم، نمی‌توانیم آموزش دهیم. نمی‌دانیم دنبال چی هستیم. ما می‌خواهیم بچه‌ها را برای زندگی کردن آماده کنیم. حالا اگر نقاشی یاد نگیرد، شاید اتفاقی نیفتد و دیر نشود، اما باید تکنیک درست راه رفتن را آموزش دهیم.

اما درباره ثبت‌نام در رشته‌های کلاس‌های ورزش باید بگویم، ما در دوره ابتدایی جای ورزش‌های مادر را نیز باز کردیم.

خانم بتول سبزه: به نظر من، دانشجویان دوره کاردانی تربیت مربی، از نظر حرکات بدنی چیزی بلد نیستند که بخواهند به بچه‌ها یاد بدهند

یک
فرض
را بدهد
که ترکیب
بدنی
کودک
چگونه است؟
آیا او برای
اجرای حرکتی
خاص آمادگی
دارد یا خیر؟

مشاوران
ورزشی باید متخصص
تربیت بدنی باشند، تا
بتوانند پاسخ سؤال‌های
مربیان و والدین را بدهند.

دکتر مفیدی: یکی

از مسئولیت‌های اساسی ما
این است که محیط را امن
کنیم تا بهداشت و امنیت بدن
بچه‌ها در آن محیط و فضا تأمین
شود. بچه‌ها بسیاری از اوقات با

وسایل مواجه هستند، اما بسیاری از وسایل استاندارد و متناسب نیستند و
امنیت بدنی کودکان را به خطر می‌اندازند. خواهش می‌کنم روی وسایل و
تجهیزات و نقش آن‌ها هم صحبت کنید.

بتول سبزه: وسایل خیلی اهمیت دارند. من در مهدها نمی‌بینم به
ایمنی وسایلی که تهیه می‌کنند، خوب توجه شود. مثلاً در فضای باز خیلی
چیزهایی را می‌آورند و به کار می‌گیرند که نامناسب‌اند. حالا مهدهایی که
به لحاظ مالی وضع آن‌ها خوب باشد، وسایلی را تهیه می‌کنند که به لحاظ
ایمنی یک چارچوب‌هایی را رعایت کرده‌اند.

آزاده موسوی: سؤال من این است که آیا استفاده از فوم برای زیرپای
بچه‌ها مناسب است؟ وقتی بچه‌ها روی فوم راه می‌روند، بیشترین فشار را
روی پاشنه می‌آورند و این خودش دوباره یک آسیب در راه رفتن است.

دکتر سنه: در خصوص سؤال شما که فوم‌ها چقدر می‌توانند
آسیب‌رسان باشند، نسبت به سنجش با آسفالت است، اما خود فوم هم در
جایگاه خودش ایمن نیست. گاهی اوقات تراکمش خیلی کم و خاصیت
ارتجاعی‌اش آن قدر زیاد است که می‌تواند به فرد آسیب بزند ولی
اگر به مقدار کافی فشرده‌تر باشد که ضربه را بگیرد، خوب است.
انواع فوم‌ها در بازار هست اما در خصوص امنیت بدن من از
یک منظر دیگر نگاه می‌کنم. صحبت دوستان از لحاظ
وسایل و تجهیزات برمی‌گردد به این که یک
مدیر می‌گوید من اعتبارات دارم و یکی

اگر قرار است شنا، دومیدانی، ژیمناستیک داخل برنامه
شود، بهترین سن آن، سن پیش دبستانی است؛ اما با معلمی که این
صلاحیت را دارد. برای آموزش و پرورش، کانون‌های ورزشی درست
شده است. در تمام مناطق آموزش و پرورش کشور این کانون‌های
ورزشی وجود دارد. لازم نیست هر مرکز پیش دبستانی خود مربی
بگیرد. حتی اگر واقعاً بتواند مربی بگیرد و هزینه‌اش را پرداخت کند،
آیا جای مناسب را از نظر ایمنی دارد؟ من تربیت بدنی خوانده‌ام و در
حقیقت اعتماد نمی‌کنم بچه‌ها را به دست غیرمتخصص بسپارم.

دکتر مفیدی: بالاخره بر اساس این صحبت‌ها آیا بچه‌ها باید به
کلاس‌های ژیمناستیک بروند یا نه؟

دکتر سنه: جای مشاهده ورزشی در تمام مراکز پیش دبستانی
و مدارس خالی است. ساختار قامتی کودکان ما با هم متفاوت است.
تفاوت‌های فردی دارند. توانایی‌ها و قابلیت‌هایشان متفاوت است.
الآن می‌گویند بچه‌ها را ببرم اسکیت یا نه؟ پول زیادی هم داده‌ایم و
اسکیت خریدیم. ولی وقتی من بچه را نگاه می‌کنم می‌بینم زانوهایش
ضربدری است. این بچه اگر برود اسکیت بدتر خواهد شد. بچه‌ها را
به استخر می‌برند و می‌گویند تضمینی می‌خواهیم بچه‌هایمان در
چند جلسه زود شنا یاد بگیرند، اولین کاری هم که مربی می‌کند
اگر وجدان کاری نداشته باشد، شنای قورباغه را آموزش می‌دهد.
درستش این است که با شنای کراال سینه شروع کند. چرا شنای
قورباغه؟ چون زودتر یاد می‌گیرد. همین شنای قورباغه اگر بچه،
زانوی ضربدری داشته باشد برایش مثل سم است.

بحث این جاست که تمام رشته‌های ورزشی مفید هستند. ما
فقط می‌گوییم قبل از سنین بلوغ به هیچ عنوان نباید به رشد
بچه‌ها آسیبی برسد، یعنی تمرینات قدرتی نباید انجام بگیرد.
مثل وزنه‌برداری... ولی چون معمولاً دیده می‌شود که بچه‌های
ژیمناستیک آموزش دیده کوتاه‌قدند، می‌گویند نکنند بچه‌ها من هم با
ژیمناستیک قدش کوتاه شود. در صورتی که ما در پاسخ به عنوان
یک متخصص می‌گوییم کسی که می‌خواهد ژیمناست شود نیاز
به اهرم‌های کوتاه بدنی دارد. بسکتبال احتیاج به اهرم‌های بلند
دارد، نیاز به پاها و دست‌های بلند دارد.

امنیت بدنی کودکان

دکتر مفیدی: من به امنیت بدنی کودکان بسیار اهمیت
می‌دهم در حالی که خیلی کم راجع به آن صحبت می‌شود.
می‌خواهم سؤال کنم که شما به واژه امنیت بدن هم معتقدید؟
برای امنیت بدن کودکان پیش از دبستان چه کارهایی باید
صورت بگیرد و نقش مربی و مادر در این گونه مواقع چیست؟
خطرات زیادی پیش روی بچه‌ها هست و برای امنیت بدن بچه‌ها
و دوری از این خطرهای طبیعتاً باید هشدارهای لازم را به والدین و
مربیان بدهیم. نقش والدین و مربیان را چگونه می‌بینید؟

دکتر سلمان: امنیت بدنی همان ایمنی محیط است که
می‌گوییم باعث استعدادیابی است. یعنی مشاوره ورزشی باید به ما

نکات مختلف باید محاسن را هم ببینیم، چون قابل شست و شو هست و هر قطعه را می شود جدا کرد و شست. این چیز خوبی است. البته مهم این است که باز هم امنیت همین ها هم باید حفظ شود و هر چند وقت تمیز شوند یا اگر قطعه ای پاره شد، آن قسمت از پازل خارج گردد. بنابراین محاسن آن بیشتر از معایبش است. بنده در مورد امنیت بدن از زاویه به اصطلاح پوشش های مناسب بچه ها هم بسیار موافقم. اتفاقاً در شماره بعد مجله، درباره پوشش مناسب بچه ها مطالبی داریم. نگاهم این است که ما هم توجه کنیم برای هر حرکتی چه پوششی لازم است. در زمستان، در تابستان از نظر امنیت سر، چشم و گوش. همه این ها خیلی مهم اند این طور نیست که فقط به حرکات بدن نگاه کنیم. تمام اعضای بدن به امنیتی نیاز دارند که بایستی به آن ها توجه شود و این ها باز هم براساس مشاهده است که ما دریافت می کنیم. بچه های چهار پنج ساله دوست دارند که روی تخت فتری بجهند. آیا این فنر مناسب است؟ آیا ارتفاع چیزی که از روی آن می پرند مناسب است؟ سطحی که روی آن می پرند مناسب است؟ بسیاری از دبیرستان ها را نگاه می کردم، می دیدم مثلاً یک حلقه بسکتبال هست که زیرش آسفالت است. این خطری که به ویژه برای دختران نمی توان جبران کرد. این است که باید پرسیم چه محیطی برای کودکان پدید می آوریم؟ الان در دنیا کفش ورزش، لباس ورزش و ایمنی ورزش مقوله ای ویژه است که خیلی به آن توجه می کنند. اصلاً خود بچه ها قبل و حین و بعد از ورزش چه کار باید بکنند؟ این ها همه چرخه ای به ما می دهد که ما مسئولانه به مسئله حرکات بچه ها و تمرین های بدنی شان توجه کنیم. من آخرین سؤال را با توجه به وقت می خواهم مطرح کنم. **هوارد گارنر** کسی است که راجع به هوش های چندگانه صحبت می کند، در خصوص هوش حرکتی می گوید که بعضی از افراد حرکات خارق العاده را می توانند انجام دهند. در دنیا هم نمونه هایش هست. در حقیقت به هوش حرکتی معتقد است. در زمینه هوش حرکتی چه تفکری وجود دارد؟ بچه ها در چه سطحی هستند؟ آیا ما برای شناسایی حرکات بدنی و هوش حرکتی شان کوششی کرده ایم یا باید بکنیم؟ آیا والدین آگاهند؟ والدین وقتی بچه را باهوش می دانند که بلد باشد اسمش را بنویسد و کارهایش را خودش بکند. پس هوش حرکتی چیست؟ من معتقد هستم که به این ها توجه نمی کنیم. نظر دوستان چیست؟

نسرین قلمی: این که هوش حرکتی خیلی کم رنگ است و به هوش حرکتی بچه ها عمدتاً کم اشاره می شود شاید به این دلیل است که خیلی در این زمینه اطلاعات نداریم. وقتی من هیچ شناختی از هوش حرکتی و جنبه های مختلف هوش نداشته باشم، در نتیجه نمی توانم در آن قسمت با کودک کار کنم و شناسایی کنم.

دکتر مفیدی: گاهی اوقات هوش حرکتی با بیش فعالی و حتی با فضولی اشتباه گرفته می شود.

نسرین قلمی: بله، حتی ممکن است مارک های مختلفی به بچه ها زده بشود. به نظر من اگر می شد وقتی بچه ها وارد

می گوید ندارم، اما بیایید بروسیم در خانواده. همه ما برای بچه های مان کفش می خریم، کیف می خریم، اما چقدر دقت می کنیم که چه کفشی و چه کیفی می خریم؟ خودمان به عنوان یک مادر آیا استاندارد یک کفش را می شناسیم؟ استاندارد یک کیف را می دانیم؟ بچه های ما در دوره های پیش دبستانی بارشان کمتر است اما وارد دبستان که می شوند می بینید که چه بارهایی را دارند و کیف ها هم که اکثراً غیر استاندارد است. ما داریم خودمان روی ستون مهره های شان فشار وارد می کنیم. ما می بینیم که دختر بچه ها علاقه دارند با کفش پاشنه بلند راه بروند و با همان کفش پاشنه بلند هم در کلاس تربیت بدنی شرکت می کند و مربی هم چیزی به آن ها نمی گوید. با همان می پرند و با همان می جهند و کارهای مختلف را انجام می دهند. امنیت بدنی این دانش آموز کاملاً در خطر انواع آسیب ها است.

دکتر مفیدی: من هم هدفم از واژه امنیت بدنی وارد شدن به این بحث بود.

در رابطه با فوم هم، این چیزی نیست که در جامعه ما شروع شده باشد. در استانداردهای زمین های بازی و ورزش ها، فوم پیشنهاد شده و در خیلی از جوامع هم هست. در سالن های ورزشی، در پارک ها و در مهد های کودک. البته همان طور که خانم دکتر می گویند بستگی به این دارد که جنس آن چه باشد. قرار نیست از جنس ابر باشد یا کهنه شده باشد. بنابراین یکی از پوشش های مناسب شناخته شده از جهت بهداشتی است که می تواند مورد استفاده قرار گیرد. از جهتی دیگر مثل یک فرش یک تکه نیست و مثل یک پازل است و قطعاتی در رنگ های مختلف دارد و می تواند جذابیت داشته باشد. شادی به بچه ها بدهد و در محیط و زیبایی فضا سهم داشته باشد، پوشش خوبی است. بچه ها هم دوست دارند روی آن غلت بزنند و خودشان را روی آن پرت کنند. به هر حال، هر چه هم که باشد، بین

دکتر افسانه سنه: جای مشاوره ورزشی در تمام مراکز پیش دبستانی و مدارس خالی است

امنیت بدنی کودکان، بدون غفلت

دکتر مفیدی: در پایان اجازه دهید یک جمع بندی داشته باشیم. اولاً از حضور همه شما عزیزان از طرف دفتر و اعضای هیئت تحریریه تشکر می کنم که باعث شدید این نشست

شکل بگیرد و همین گونه که می بینید هدف اساسی آن بحث و بررسی پیرامون وضع موجود و پرسش های خانواده و جامعه بود که تا حدود زیادی تحقق پیدا کرد ولی طبیعتاً این تنها نشست نیست و می تواند به شکل های مختلفی هم ادامه پیدا کند. همه شما منشأ خیر و برکت هستید و با بچه ها کار می کنید و طبیعتاً تا حدودی آگاهی می دهید و بچه ها را از خطر دور می کنید. از قدیم گفته اند عقل سالم در بدن سالم

است. حالا این از نظر فنی و علمی هم ثابت

شده است که اگر ما بدن را سالم نگاه داریم

فکر سالم، نگاه سالم و خلاقیت های بیشتری

شکوفای خواهد شد. به هر حال از آنچه که فرد دارد

بهتر می توانیم بهره برداری کنیم. مسائلی که مطرح شد،

در ابتداء بیشتر صحبت از کمبودها و به ویژه کمبودهای

فضایی بود و اصولاً برداشت ما این است که مراکز پیش از دبستان

هنوز هم ابهاماتی در این دارند که چه کارهایی باید برای بچه ها انجام

دهند. فعالیت هایشان ممکن است اولویت علمی نداشته باشد، یعنی

ندانند از کجا شروع کنند و به کجا بایستی ختم کنند. مثلاً این که بچه ها

را کمتر به محیط باز می برند. آیا نباید توازن و تعادل بین فعالیت های بدنی

فضای بیرون و درون مورد توجه قرار بگیرد. همچنین

به مسئله

نسرین قلمی: ما در سه زمینه با مشکل روبه رو هستیم: کمبود فضا، نبود برنامه ریزی و بهداشت و ایمنی

پیش دبستانی می شوند، سنجش شوند، خیلی خوب بود. پیش دبستان مهم تر از پایه اول است و اولین سال ورود بچه ها به مدرسه است. مربی بیايد یک قالب هایی را داشته باشد و طبق آن بسنجد و طبق فرمایش خانم دکتر یک کارشناس تربیت بدنی و مشاور داشته باشیم که در نهایت اگر مشکلی هست رسیدگی کند

آزاده موسوی: به این نیاز در آموزش و پرورش تازه از پایه سوم بها داده می شود. معلم ورزش و مشاور ورزشی در آن پایه شکل می گیرد. مسئله دیگری که هست این که بچه ها در سنین زیر پیش دبستانی با کامپیوتر و این نوع وسایل بازی خیلی آشنا می شوند، طوری که بچه ها حتی مدل نشستن شان، مدل حرکت کردنشان خیلی نامناسب است. دیگر کسی زیاد دنبال این که ورجه و رجه ای داشته باشند که وقت زیادی از آن ها می گیرد نیستند و باعث می شود که این هوش شان تقویت نشود.

دکتر سنه: چیزی که من می خواستم بر آن تأکید کنم این است که حرکت چقدر می تواند در آموزش مهم باشد. ما با حرکت دو طرف بدنمان کار می کنیم. پس در حقیقت در دو طرف نیمکره مغزمان اثر گذار هستیم. پس بچه را کاملاً برای آموزش آماده کرده ایم. بحث هوش حرکتی که مطرح شد، اگر معلم ما معلم باشد، می تواند از خود آن حرکت در کشف مفاهیم مربوط به درس علوم و درس ریاضی استفاده کند. الان مشکلاتی که ما بزرگسالان داریم مربوط به دوره پیش دبستانی و هوش حرکتی است.

دکتر مفیدی: بحث این است که اگر تشخیص دهیم که هوش حرکتی چیز خوبی است که هست، طبیعتاً ما باید خودمان هم استعدادیابی کنیم. این همه آدم متخصص در ایران هست، بیایند بنشینند. گاردنر تلنگری زده است ولی بعضی از ایده های او را خیلی راحت می توان کاربردی کرد. بنابراین می شود حول و حوش بعضی از مقوله های حرکتی سوالاتی طرح کنیم و از روی مشاهده معیار تعیین کنیم. مهم این است که کودکان را باید از همین زمان شناخت و به هوش حرکتی او پی برد.

دکتر سلمان: به نظر من در پیش دبستانی، بهترین روش یادگیری مطالب آموزشی کودکان از طریق اجرای حرکات بدنی و بازی ها و توأم با سرود است. چون بچه ها در کنار اجرای این حرکات با سرود، هم بهتر مطالب را یاد می گیرند و هم شاد می شوند.

مهندس طاهری: غالب مربیان به دلیل غیررسمی بودن دوره و نو به عوض شدن آن ها، آن تخصص لازم را حتی در کارهای آموزشی که بیشتر تئوریک هست به دست نمی آورند. این مصیبت هایی است که پیش دبستانی دارد. ولی به هر حال باید به این ها آگاهی داد و اطلاعات لازم را منتقل کرد. به هر حال فضا و امکانات باید طوری باشد که وقتی به کودک می گوئیم

درست بایست و یا درست بنشین، بتواند آن ها را به درستی انجام دهد.

بهداشت و ایمنی توجه شد که خیلی مهم است و این که گاهی اوقات توقعات و انتظاراتمان از کودکان فراتر از توان آن‌هاست. یعنی گاهی کودکان پیش دبستانی را با کودکان کلاس اول یا سال‌های بالاتر اشتباه می‌گیریم، در حالی که توقعاتمان از بچه‌ها باید با توجه به آمادگی و توان آن‌ها باشد و اشاره شد که وسایل و برنامه‌ها گاهی وقت‌ها جنبه آموزشی محض دارند و کمتر جنبه پرورشی پیدا می‌کنند و در واقع به پرورش بدن کمتر می‌پردازند و نقش پرورش کمتر است. محور دیگر مباحث، شناخت ویژگی‌های کودکان بود و دوستان اعتقاد داشتند که ما باید از عوامل شناخت استفاده کنیم و کودک را بشناسیم پس لازم است ویژگی‌های بچه‌ها را در این سطح خیلی خوب بشناسیم و بعد از شناخت نیازهایشان، مشخصاً برنامه‌ریزی کنیم. همه ابعاد رشد به هم مربوطند و در واقع اگر به یک بعد نرسیم، می‌تواند روی نظام کلی اثر بگذارد و به عبارت بهتر بعد حرکتی را از سایر ابعاد نباید جدا ببینیم. درباره فضا صحبت شد و این که ارتباط فضا و تجهیزات با خود کودک از چه اهمیتی در برنامه‌ریزی برای کودک برخوردار است و نقش تحقیقات و یافته‌های تحقیقاتی مورد بررسی قرار گرفت و در این رابطه اشاره شد که ما تعدادی الگوی حرکتی داریم که بعضی از خانواده‌ها و مربیان نمی‌شناسند و باید تصحیح حرکات بچه‌ها مورد توجه عمیق‌تر قرار بگیرد. آموزش خانواده و آموزش مربیان نیز باید محور قرار بگیرند و مهم این است که این الگوهای حرکتی را بشناسیم و زمینه مناسبی را برای تصحیح حرکات فراهم آوریم. روی الگوگیری از طریق مشاهده نیز صحبت شد و این که در واقع ما باید به رفتار حرکتی کودکان در فضای باز یا بسته توجه داشته باشیم و به فعالیت‌هایی که انجام می‌دهند توجه کنیم که مبدا چیزی را به گونه‌ای غفلت کنیم که به بچه ضرر بزنند. بحثی را من باز کردم با عنوان امنیت بدنی که مورد تأیید دوستان قرار گرفت. این که ما باید هشدارهای لازم داشته باشیم و سطح فعالیت‌های آموزشی را به گونه‌ای پیش ببریم که در واقع استانداردها

آزاده موسوی: اطلاعات درباره بچه‌های پیش دبستان بسیار کم است. بیشتر افراد بچه‌های پیش دبستان را با بچه‌های کلاس اول اشتباه می‌گیرند

حتماً رعایت شوند و هشدارهایی به خانواده‌ها و مربیان بدهیم که خطرات را کم کنند و امنیت بدنی هم حفظ شود و یک نگاهی هم من روی هوش حرکتی داشتیم که باز دوستان استقبال کردند که روی آن کار کنند و این که آیا اصلاً به آن پرداخته‌ایم؟ و یا اگر هم می‌شناسیم گاه ممکن است با فضولی‌های بچه‌ها و بیش‌فعالی‌شان اشتباه گرفته شود. بنابراین یک نگاه این است که این هوش حرکتی باید جا بیفتد. مربیان و خانواده‌ها باید از آن آگاهی پیدا کنند. حالا این می‌تواند در قالب کارگاه آموزشی یا سمینارها یا مقاله‌هایی آگاهی‌دهنده باشد که ما پذیرای آن‌ها هستیم. به همه دوستان هم می‌گویم این فکر را هم تعمیم دهید که مقاله‌های عزیزان هم در زمینه حرکتی مورد استفاده قرار می‌گیرد و یک مطلب عمده‌تر این که ما در زمینه ورزش و حرکات باید مشاورانی داشته باشیم و از نگاه سر خود به حرکات بچه‌ها و تعجیل در بعضی از فعالیت‌ها جلوگیری کنیم که ممکن است آسیب‌زا باشد. حتماً باید به مشاور بپردازیم. و از آن‌ها نظر خواهیم گرفت. مقصودمان از مشاوره ورزشی این است که افراد آگاه دست مربیان را بگیرند و خانواده‌ها به آن‌ها توسل کنند و از آن‌ها اطلاعاتی بگیرند.

آخرین نکته این است که به هر حال آمادگی بچه‌ها در این مقوله هم حرف اول و اساسی را می‌زند. آگاهی خانواده و مربیان و شادی، محور اساسی فعالیت‌هاست. ما هر کاری را که شروع می‌کنیم، باید ببینیم تا چه حد توانسته‌ایم بچه‌ها را شاد نگه‌داریم وضعیت انسان به گونه‌ای است که فرصت بسیاری دارد تا پایان کار ولی در همین دوره‌ای که شروع کرده و مرحله آغازین است نسبت به خیلی چیزها ناآگاه است. به هر حال هر قدر ما سنمان بالاتر می‌رود، تجربه بیشتری پیدا می‌کنیم و الآن بچه‌ها شروع فعالیت‌شان است و نسخه اولیه باید پیچیده شود. بنابراین شادی محور اساسی است. زور، اجبار و تعجیل همه سمومی هستند که در تربیت بدنی هم باید از آن‌ها دوری کرد. در زمینه شناسایی استعدادها بچه‌ها چه از طریق آزمون‌های معتبر و البته ایرانی و چه از طریق مشاهده که در این سطح بهتر است، باید استانداردهایی را رعایت کنیم که در کنار خانواده، مربیان و بچه‌ها یک محیط امن را برای کار و فعالیت بچه‌ها به وجود بیاوریم. هیچ چیزی قشنگ‌تر از این نیست که بچه‌ها سالم زندگی کنند و ان شاء الله ما هم بتوانیم مکانی را به وجود آوریم و فرصت‌هایی به بچه‌ها بدهیم که در کنارشان شاد باشیم که شادی آن‌ها طبیعتاً شادی ماست. یک بار دیگر از همه عزیزان که با حضور خودشان این مجلس و نشست را هم خیلی پر بار کردند، تشکر می‌کنم و امیدوارم که با مجله همکاری داشته باشید. مقاله‌هایتان و پیشنهادهای ارزنده شما را در زمینه‌های طرح شده ارائه کنید. به ویژه امیدوارم در زمینه امنیت بدنی و هوش حرکتی بتوانیم کارهایی را هم شروع کنیم.